

lesarabrøv

Hvussu kann studningurin minkast?

Tað er ikki so lægt, at skiftandi landsstýri viðgera spurningin, hvussu studningurin til fiskivinnuna kann minkast. Ti eingin ivi er um, at studningstørvurin er ov stóur. Taka vit upsa, so verður í dag latið kr. 2,45 í priskoyti og kr. 0,62 í rakstrarstudningi. Hesi skulu sammetast við, at minstiprisurin á upsa er kr. 4,90 og miðalprisurin er millum kr. 5 og 6 pr. kg. iroknað studning.

Men trupulleikin er tann, at sjálvt við hesum studningi er prisurin ov lagur. Skipini siga seg hava sera tungan rakstur og inntøkur fiskimanna eru uppá seg lækkaðar seinastu árin.

Ti er tað sera umráðandi, at studningsspurningurin verður viðgjørdur við skili, og at tann studningur, sum eisini frammyrskar gjaldast verður nýttur sum »hjálpi til sjálvhjálpi«. Hetta merkir aftur, at studningurin skal nýtast at hjálpa / trýsta flakavirkini til at kunna gjalda meira fyri fiskin. At hetta kann gerast er

neyvan ivi um. Hyggja vit at íslensku uppboðssølu-prisunum fyri upsa og kongafisk siggja vit, at hesir liggja um kr. 4,50 pr. kg. Hesi prisur er grundaður á virking á landi og er munandi hægri enn teir prisir, sum verða goldnir í Føroyum.

Tað kunnu sjálvsagt vera fleiri boð uppá, hvussu studningurin skal skipast. Uttan iva er neyðugt við nýghusan, men her skal vera komið við einum hugskoti. Hetta hugskot er grundað á, at tað er av líka stórum týðningi at økja um samlaða prisin til skip / mann, og harvið minka um lutfallið millum pris og studning, sum at minka sjálva studningsupp-hæddina.

Skotið verður tiskil upp, at stig fyrri stig verður sett eitt lægri mark fyri, hvussu stóur partur studningurin kann vera av samlaða prisinum til skipini. Hvussu hetta kann verða gjørt skal verða lýst við fylgjandi talvu:

Niðurstøðan av hesum uppskoti er tann, at stig fyrri stig verður tann parturin av prisinum, sum kann vera studningur, minkaður. Hetta merkir, at fyrri at kunna varðveita galdandi studning, mugu virkini gjalda so mikið meira fyri fiskin. Kunnu tey liva upp til hetta kemur studningurin í kr/kg ikki at minka. Men so vinna vit tað, at figgarligu trupulleikarnir hjá flotanum verða loystir við hægri prisi, og kemur hetta uttan íva samstundis at loysa nógvar aðrar samfelagstrupulleikar.

I hesi talvu, sum sjálvsagt bert er eitt spæl við tølum og tí bert er domi, verður gingið út frá, at tann partur av prisinum, sum kann verða studningur, stigvist minkar úr 50 í 30%. Kunnu virkini ikki hækka prisin so nóg, at tey kunnu varðveita galdandi studning, skal hesin eisini avtrappast í mun til tann pris, sum tey kunnu gjalda, og tann avmarkingin er í hesum dæminum 30%. Tá kemur studningurin at verða sum lýst í hesi talvuni:

	Virkini gjalda	Studn- ingur	Prisur tils.	»Studn- ings- partur»	Virkini gjalda	Studn- ingur	Prisur tils.
Verandi støða	2,45	2,45	4,90	50%	5,72	2,45	8,17
1. stig	2,99	2,45	5,44	45%	5,25	2,25	7,50
2. stig	3,68	2,45	6,13	40%	4,90	2,10	7,00
3. stig	4,55	2,45	7,00	35%	4,55	1,95	6,50
4. stig	5,72	2,45	8,17	30%	5,20	1,80	6,00
					3,85	1,65	5,50
					3,19	1,71	4,90

T.v.s. at tey virkini, sum halda seg til verandi minstapris fáa kr. 1,71 í mun til tær kr. 2,45, sum verða goldnar í løtuni uttan mun til, hvat virkið annars letur.

Henda uppskotna skipan er í mongum førum mótsatt av tí studningspolitikki, sum vanliga hevur verið furdur. Men tá hesin studningspolitikkur ikki hevur loyst nakrar trupulleikar, man eisini vera vert at royna nakað nýtt.

Tað, sum er heilt avgerandi er at varðveita »gularótseffektina«, soleiðis at øll fáa meira burtúrur hægri prisum. Og tað er í hvussu er galdandi í hesum uppskoti. Tað kemur at styrkja ein marknaðarbúskap hjá flakavirkjunum, tí virkini verða stuðlað og stimbrað at geva hægri pris.

Men sjálvsagt eigur allur spurningurin um studning at verða gjølla viðgjørdur av øllum partum, sum hava við hetta mál at gera, og roknað má við, at komandi landsstýri ikki eins og tað fyrra smoyggir »loysnir« yvir vinnuna, sum ikki loysa nakað sum helst.

Óli Jacobsen

Svar til hugstoyttar bókavinir

Tá ið hugtakið AL-TJÓDA LESIAR kom fram, var eitt av uppskotunum at geva føroyskum skúlabørnum ROBINSON KRUSO ókeypis.

Hetta var fyrsta føroyska barnabók, sum kom út. At minnast, hvussu tá var gjørt, nevniliga at geva hvørjum skúlabarni 10 ár og eldri hana og at gera tað sama aftur í ár, hildu Føroya Skúlabóka-grunnur og Bókadeild Føroya Lærarafelags, at tiltakið í 1914 á besta hátt varð heiðrað.

Hitt, at blanda BARNABÓKA KLUBB-AN upp í hetta tiltakið, er skeivt. Limirnir í bókaklubbanum hava hvørt ár

til jóla fingið eina bók ella vakra plakát ókeypis, og tað fáa limirnir eisini í ár. Tað er altíð keðiligt at minna fólk á, at tey hava gloymt, at tey finga eina gávu.

Annars veit eg frá arbeiði mínum saman við børnum í 30 ár, at tey kunnu læra at gleðast yvir, at onnur fáa og tey ikki, sum sálmaskaldið Mikkjal av Ryggi sigur so vakurt: Unna granna minum gott.

Vónandi bliðkar hetta svar teir hugstoyttu bókavinirnar aftur.

Ingrid Sundum
Leiðari á Bókadeild
Føroya Lærarafelags

Fólkaatkvøðan frá 1946 hevur fult gildi

Tað skal ikki haldast nýggj fólkaatkvøða um loysing/samband.

Í valpropaganduni nýtir Pól Kjartan Bærentsen tað, at tað skal haldast nýggj fólkaatkvøða um loysing/samband.

Nei, tað skal tað ikki. Fólkaatkvøðan frá 1946 hevur fult gildi. Hon eigur at verða sett í verk. Hon eigur at fremjast sum skjótast. Tí 1. Tað er lóg-

loysi og rættarbrót at boykotta eina fólkaatkvøðu, tí úrslitið ikki passar einum, og tað var tað, sum varð gjørt í '46. Og 2. vit hava als onga trygd fyri, at ein komandi fólkaatkvøða ikki eisini verður saboterað.

Sjúrður Joensen

Fólkatingsumboðini skaðilig

Nú bjóða aftur politikarar seg fram til fólkatingsumboð. Men, tað hevur onki gagnað, og tað fer onki at gagna okkum foroyingum at hava hesi umboð har niðri. Óli Breckmann hevur harafturat beinleiðis mótarbeitt lótingssamtøktum í fólkatinginum, tað er forkastiligt. Har afturat hevur Ó.B. eisini skatt okkara umdømi við sínum viðgongda stuði til nazismuna, og razistiska minnilustastýrið í Pretoria, Suður Afrika. Og hvør minnst ikki, tá Óli Breckmann lá deyðasjúkur í songini, men tá Schluter stjórnin hevði brúk fyri einari atkvøðu afturat fyri at yvirfylla, tá leyp hin »deyða juki« Óli Breckmann s'óleystur av songini, niður til Danmarkar, til at f'arga Schluteri. Og

egna málagn hansara, og Fólkaflöksins, hevði áðrenn hunddálkað ein skálamann fyri at fáa sosialhjálpi. Meðan Óli Breckmann hevur livað av sosialhjálpi alt livið! Hvar er trúvirðið hjá slikum manni? Øll umboð, ið bjóða seg fram, Tjóðveldið undantikið, tey eru í donskum flokkum. Verða tey vald, so hvørva tey inn í sínar donsku móðurflokkar. So eru hesi valdu umboð púrað horvin, inn í móðurflokkarnar. Hava aldrin, fara aldrin at gagnað føroysku fólkatingsumboðanini, eiga at avtakast sum skjótast. Tey hava einans verið okkum til ógagns.

Vitugari vóru íslendingar, ið aldrin skoyttu um umboð í fremmandum tingi. Tað var ein stóur

fyrimumur alla tíðina fyri íslendingar, heilt til teir tóku sitt fullveldi í 1944, ikki at hava fólkatingsumboð. Tað er kunnugt, at okkara ríkisfelagsskapur, okkara samband við Danmark, tað byggir á lógløysi og rættarbrót. Danmark er niðurundirkominn, í botnleysa skuld, siðloysi, arbeiðsloysi, osfr. Við sambandinum floymir meira og meira av hesum negativu hendan vegin. Danska stjórnin avreiddi egnu undirgrund Danmarkar til DUC, ella A.P. Møller. Tí mugu og skulu danir onki eiga ella fáa, ella fáa at siga yvir okkara undirgrund, ella avreiða teir-hana skjótt til fremmandar. Frægasta fólkatingsumboð, vit hava átt, var E. Patursson. Tað ringasta er Óli Breck-

mann, sum ferð eftir ferð hevur gjørt sær, og Føroyum, fyrri skommum. Fólkingingssalurin er næstan altíð skralldómur, tey høgt løntu valdu umboðini hava ikki tíð at mæta upp. Tey føroysku umboðini hvørva burtur, inn í sínar móðurflokkar. Staðin fyri at kunngerá fyrri fólkatinginum, at Føroya fólk hevur valt loysing, at vit tí eiga at stovna suverena ríkið Føroyar, so krúpa tey føroysku umboðini inn í sínar móðurflokkar, at krógva seg, og taka imóti sínum høgum lønum, ið teir ikki eru verdir. Ikki er tað lægt, at politikarar vamlíð breiðir og breiðir seg, teir nora bert at sær sjálvum.

Frilýntur

